

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens septem Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine septimus, est de Oratione
... Septimus, & latissimus, de Beneficiis Ecclesiasticis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

Quæ alienationis prohibitæ sunt, quæ permissæ, vbi expenduntur
conditiones ad alienationem Ecclesiasticorum bonorum requisitæ. §. 2

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76561)

necessariis, vt illis sublati prædium grauius redderetur detentus, inter bona mobilia pretiosa, que conferuando seruari possunt, debent computari: sic Quarta *verbo alienatio num. 37. litr. F. Nauar. lib. 1. conf. 6. de Rebus Eccles. non alienand. Rodriq. tit. 1. quest. regul. quest. 27. art. 4. Bonac. disp. 3. de contract. quest. 8. p. 4. num. 18.* Ex quo optime iussit Nauar. *d. conf. 6. p. 7. Rodriguez eisdem verbis*, & Bon. *e. supra*, non peccatum Prælarum scindentem arbores ex nemore, easque vendentem, & in vilitatem monasterij pretium expendentem, si ex tali scissione notabile damnum hereditati non proveniat, vt de facto non provenit, cum relinquat arbores sufficientes. Secus verò si ex illarum scissione graue detrimentum hereditati proveniat.

8. Quarta dubitatur, an reliquæ sanctorum sub bonis mobilibus pretiosis alienationi non subiectis comprehendantur? Et ratio dubitandi est: quia hæc pretio æstimari non possunt. Nihilominus censeo hæc comprehendere, si insignes sint; quia esto pretio non aequentur, sunt supra omne pretium. Vocarem autem reliquias insignes, caput, pedem, manum alicuius sancti satis cogniti, & qui in magna apud omnes veneratione est. Hæc autem reliquias reputari inter bona mobilia pretiosa alienabilia docet Riccius *decis 63. num. 6. Bonac. disp. 3. de contract. feud. di. quest. 8. punct. 4. n. 17.*

9. Quinta dubitatur, an domus, vinea, prædium, census, autem pretiosum monasterio, vel Ecclesie relictum absque expressa conditione, vt in perpetuum conferretur, computandum sit inter bona, quæ alienationi liberæ non subiciuntur? Respondeo, si acceptationem sit legatum, & per acceptationem factum Ecclesie vel monasterij bonum, nequaquam alienationi liberæ subicitur. Cum enim generale sit omnia bona Ecclesie immobilia, & mobilia pretiosa alienari non posse, & hæc per acceptationem facta sint Bona Ecclesie, & ex alia parte sint immobilia, vel pretiosa mobilia; efficitur sanè comprehendere debere sub generali prohibitione alienandi res Ecclesie: illa enim expressa conditio, vt non alienentur, ad hanc legalem inalienationem necessaria non est. Quid autem operetur, si aliquando fuerit apposita, §. *leg. dicemus*. Neque video in hac parte Doctorem contradicentem.

10. Quocirca solum pugnant ante acceptationem, an inquam possit Ecclesia, vel monasterium legatum sibi relictum non acceptare? Et ratio dubij est, quia illa repulsa est quædam legari alienatio; si quidem ea facta transit ad heredem. Tum quia inter bona mobilia pretiosa diximus comprehendere iura, & actiones ad immobilia, vel mobilia pretiosa. Negati autem non potest monasterium, vel Ecclesiam, cui legatum relictum est habere ius, & actiones ad ipsum ex testatoris dispositione. Ergo nequit Ecclesia hoc ius, hancque actionem alienare. Tum quia favore Ecclesie hæc legata in Ecclesiam transeunt ipso iure, etiam absque traditione, ex *l. fin. C. de sacrosanct. Eccles.* Tum quia generaliter quodlibet legatum in specie relictum transit à morte testatoris in legatarij dominium, neque oportet hereditatis additionem expectare *leg. 2. Titio. ff. de furtis, leg. 1. §. sed utrum, ff. si quid in fraudem patroni*. Ergo alienari non potest. Item pupillus non potest repudiare fundum sibi legatum, cum rem suam alienare nequit *l. magis puto. 5. ff. de Rebus eorum*; ibi; fundum autem legatum repudiare pupillus sine Prætoris autoritate non potest, esse autem & hanc alienationem, cum res sit pupilli, nemo dubitat: sic docent Mol. *lectura tract. 2. disp. 458. num. 10. vers. dubium est*. Quarta in *sup. bullar. verbo alienatio rerum Eccles. num. 23.* August. Barboza 3. *part. de potest. Episc. alleg. 95. num. 54.* Lambertini *de iure patronat. lib. 3. quest. 9. art. 1. n. 31.* Menchaca *de success. processu lib. 3. §. 27. n. 23.* & hæc sententia est satis probabilis.

11. Nihilominus communem sententiam probabiliorum reputo, vt pluribus firmat Riccius *prax fore Ecclesiast. decis. 96. in 1. edit. & resolut. 82. in 2.* Sanchez *lib. 7. de mat. disp. 4. num. 12. & lib. 7. sum. cap. 6. num. 4.* Bonac. *disp. 3. de contract. feud. quest. 8. p. 4. num. 38.* Azor. *2. p. lib. 9. cap. 1. quest. 12.* Moucor, quia hereditas delata, & Ecclesie non incorporata non est ius quantum Ecclesie, sed querendum. Ergo inter bona Ecclesie computandum non est. Item repudiatio non est alienatio, sed solum est non acquisitio *l. alienationis, ff. de verbor. significat.* Alias debitor repudians legatum conferretur alienate in fraudem creditorum: contra expressum textum in *l. qui autem, ff. de his qui in fraudem credit.* Dices ex his solum probari hanc repulsam non esse alienationem legari relictæ, non tamen probari non esse alienationem iuris, & actionis ad ipsum, quod ius inter immobilia, aut mobilia pretiosa diximus computandum. Sed responderetur facile illum non esse alienationem. Tum quia ius ad eandem hereditatis, seu legati non est absolutum, sed conditionatum pendens à voluntate nostra; ac proinde facta repudiatione committitur nunquam nostrum fuisse, quod optime explicuit Iuriconsult. in *leg. 1. vers. mirum autem, ff. Si quid in fraudem patroni* dicens: Quomodo enim legatum retro nostrum sit, nisi repudietur: at tamen cum repudiatur, retro nostrum non fuisse patet est.

Neque obstat opposita ratio. Ad primam concedo legatum transire ad heredem facta repulsa, sed ego transire ex repulsa, transit namque ex successione, quæ impediatur lega-

tione facta. Ad secundam concedo iura, & actiones absolutas comprehendere sub bonis immobilibus propriis. Ac ius ad legatum, & hereditatem non est absolutum, sed sub tacita conditione, si legatario placuerit, ac proinde est ius reuocabile, & imperfectum: eque de causa non dicitur esse inter bona legatarij, *leg. pretia rerum, ff. Ad leg. fidei.* Ad tertium eodem modo respondeo transire ad Ecclesiam non absolute, sed reuocabiliter. Ad *leg. magis puto*, ommissis alijs solutionibus probatur mihi responsio Sanchez *d. disp. 4. num. 12.* & Anton. Gomez *2. var. cap. 14. num. 14.* minori non solum alienationem, & dilapidationem suorum bonorum prohibitam esse, sed etiam lucri omissionem. At Prælati non prohibetur omisso lucro, sed acquisiti lucri alienatio.

12. Sexta dubitatio est, an si aliquod legatum rei immobilis relinquatur monasterio incapaci retinendi rem immobilis, alienari possit à Prælato, & in proprios, & quotidianos vsus monasterij conueniri? Respondeo posse: quia illa bona non sunt monasterio ob eius incapacitatem incorporata, ex textu in *elem. exim. de verbor. significat.* Ad prohibitio alienationis est pro bonis Ecclesie incorporatis. Ergo. Deinde testator relinquens legatum rei immobilis monasterio incapaci, tacite voluit legatum relinquere, vt illo vsatur eo modo, quo potest, quia præsumitur velle, vt legatum, eo modo quo fieri potest, firmum sit. Ergo præsumitur velle vt res illa alienetur, & in proprios vsus conuertatur. Sic Riccius *prax fore Ecclesiast. decis. 56. in 1. edit. & resolut. 53. in secunda edit.* Quarta in *sup. bullar. verb. alienatio rerum Eccles. n. 41. vers. 6.* August. Barboza 3. *p. de potest. alleg. 95. n. 59.*

13. Sed quid dicendum, si aliqua res pretiosa mobilis huic monasterio relinquatur, poterit ne vendi, & in sustentationem Religiosorum, alioque vsu conueniri?

Negat Riccius *resolut. 53. num. 5.* Barboza *alleg. 95. num. 59. sine*, quia sunt incorporata monasterio. Ad contrarium creditur probabile; eo quod tota ratio prohibitionis alienandi res mobiles pretiosas, quæ seruando seruari possunt, est, quia inter bona immobilia computantur, quorum alienatio omnino prohibita est non seruat à iure solemnitate. At hæc prohibitio non procedit in legato rei immobilis relicte monasterio incapaci retinendi: ergo à fortiori nec procedere debet in legato relicto rei pretiose mobilis, tamen si longo tempore conseruari possit, quia non videtur obligatus tale legatum conseruare in perpetuum.

§. II.

Quæ alienationes prohibite sunt, quæ permittuntur: ubi expenduntur conditiones ad alienationem Ecclesiasticorum bonorum.

1. Duplex est alienatio, *pressa, & lata.*
2. Non solum venditio, donatio, & permutatio, sed locatio ad longum tempus, feudum, & emphyteusis prohibita est.
3. Iurans non alienare bona Ecclesie non potest, in prohibitoria sententia in feudum ea concedere, neque in locacionem ad longum tempus.
4. Si iurati bona Ecclesie non alienare in conuulso Pontifice: solum de illicitis, & prohibitis alijs alienationibus intelligitur.
5. Quatuor enumerantur cause honestandi alienationem.
6. Aliqua pro supradictis conditionibus considerabilia aduertuntur.
7. Consumptio, seu transmutatio vnus in aliud absque domini transatione licet.
8. Pro alienatione rerum mobilium, quæ seruari non possunt, & pro rebus modicis, nulla est in iure assignata sollicitudo.
9. Tractatus in alienatione rerum immobilium, & mobilium pretiosarum requiritur.
10. Nè requiritur consensus expressus Collegij, & in forma Collegij.
11. Tertio requiritur consensus superioris.
12. Quarto requiritur subscriptio Clericorum in casibus expressis.
13. Requiritur consensus Pontificis, ubi extraneus, Ambrosius, fuerit recepta.
14. Supradictæ conditiones an debeant seruari in legato relicto ea clauula, vt quoties Ecclesia visum fuerit, illud possit alienare? Affirmari plures, Probabiliter oppositum.
15. Legatum relictum ea conditione, vt nunquam alienetur, seruatis supradictis conditionibus alienari potest.
16. Debet tamen superiori manifestari hæc conditio, si per modum dispensationis consensus impetretur.

1. Præmitto primò alienationem pressæ, & late sumi. Alienatio pressæ sumpta est translatio domini directi rei alienate *leg. 1. C. de fundo dotali*, & ibi glossa, & colligitur ex *leg. 1. Cod. de iure emphyteut.* late sumpta est translatio cuiuscunque iuris,

iuris, & domini iuxta e. Nulli de rebus Ecclesiasticis non alien...

2. Ex his inferitur non solum prohibita esse in rebus Ecclesie venditionem, donationem permutacionem, sed etiam feudum, & emphyteusum, & locationem ad longum tempus...

3. Secundo infero, quid dicendum sit ad illam questionem, an utras bona Ecclesie non alienare, peccet contra iuramentum...

4. Sed quid si iurasti, (vt scilicet iurare Praelati solent) non alienare vilia Ecclesie bona, nisi Pontifice consulto, an inquam hoc iuramentum extendatur ad quamlibet alienationem iure permissam...

Alij vero e contra sentiunt tale iuramentum comprehendere illas tantum alienationes, & contra formam iuris. Primo iurans non infundere bona Ecclesie inconsulto Summo Pontifice...

nate inuitiles, vt ait glossa ex textu in cap. vt super de rebus Ecclesie alienandis vel non Calderin. cons. 7. eodem tit. Federico de Denis cons. 2. 10. Item potest alienare res modicas, vt tradit Panormit. cap. ult. de Eccles. edificand. num. 9. & Probat textus in cap. terrulas, 12. quast. 11. Deinde iuramentum factum de non alienandis rebus Ecclesie, de alienatione illicita intelligitur...

5. Praemito causam legitimam alienationis rerum Ecclesiasticarum multiplicem esse. Quatuor enumerant Doctores cum glossa in summ. 12. quast. 2. sic Panormit. cap. Nulli de Rebus Ecclesiasticis non alienand. n. 15. Syluest. in summ. verbo alienatio, quast. 2. Couar. var. cap. 17. num. 2. Molin. disp. 468. Valq. opus. de rebus cap. 2. §. 2. dubi. 9. Nauarr. de alienat. rerum com. num. 3. Azor. 2. par. insitut. moral. lib. 9. cap. 1. quast. 3. Barbosa 3. par. alleg. 05. n. 23. Bonac. disp. 3. de contract. ubi de feudo, quast. 8. part. 1. n. 4. Prima causa est necessitas, vt si Ecclesia grauetur a re alieno, nec sit soluendo nisi bona alienentur...

6. Aduerto tamen primo supradictas causas, vel aliquam illarum existere debere tempore alienationis: si quidem ex illa causa alienatio honestatur. Quod enim non est, nullam honestatem tribuere potest: sic Rebuff. in compend. alienat. num. 77. in fine. Praxis Neapolit. cap. 89. num. 3. Surtus de aliment. tit. 8. priuileg. 8. num. 78. & tit. 9. quast. 11. num. 10. August. Barbosa 3. part. de potest. episc. alleg. 85. n. 17. Bonac. disp. 3. de contract. feudi, quast. 8. par. 4. num. 5. Aduerto secundo alienanti constare debere causam alienationis vere existere. Quia ex dubia causa alienatio facienda non est, cum non cedat in euidenciam Ecclesie vtilitatem: & habetur expresse cap. sine exceptione, 12. quast. 2. Quomodo autem hoc constare debet? Credo debere per informationem testium: quia alias rationem reddere non poterit suae rectae administrationis. Neque alto modo Episcopus praestet assensum, nisi praemissa prius hac informatione, & citatis his, quorum interest, vt notauit Riccius in praxi fore Ecclesiast. decis. 94. in prima edit. & resolut. 80. in 2. Vnde cum alicui committitur a sede Apostolica, vt praestet assensum rebus alicuius Ecclesie alienandis, si ei legitime constituerit in euidenciam Ecclesie vtilitatem edere alienationem, vel pauperibus aliendis, aut captiuis redimendis esse grauitate necessariam, debet de iis informationem capere: alias non dicitur ei legitime constare. Prax. Neapolit. cap. 60. num. 21. Bonac. supra n. 5. & alij apud ipsos Aduerto tertio quoties alienatio fit pro satisfaciendo a re alieno, quo Ecclesia est grauata, debuitque soluendis, cogitur emptor probare rerum venditarum precium sic expensam esse: vt in cap. 2. §. hoc ius perreuerit. 10. q. 2. lex regia 3. tit. 1. part. 5. & relato Bald. Innocent. Imo 4. & alijs tradit Couar. lib. 2. var. cap. 17. n. 3. versic. ceterum. Ab hoc autem onere probationis eximitur emptor, si praemissis tractatibus,

LIBRARY OF THE UNIVERSITY OF TORONTO

tractibus, aliisque solemnitatibus à iure requisitis pecuniam tradiderit, & res Ecclesie receperit; quia tunc præsumendum est in ipsius utilitatem pecuniam veram esse: sic Couarr. *suprà*. Aduerto quarto, si necessitati pauperum, & satisfactioni æris alieni prouideri potest redditibus beneficii, tamen si applicati sint in ministerium Ecclesie sustentationem, cessat tunc causa necessaria, aut utilis alienandi bona immobilia, aut mobilia pietiosa Ecclesie; si quidem alia via minus damnosa sibi, & pauperibus prouideri potest. Neque obstat fructus, & proventus applicatos esse in sustentationem ministeriorum; quia videtur ipsi applicati sub eo onere, vt Ecclesie, & pauperibus, aliisque grauius oppressis prouideant; cum id facere possunt abique graui incommodo: sic Praxis Neapolit. *cap. 89. num. 4. Bonac. disp. 47. 3. quæst. 8. part. 4. numer. quinto, Riccius verbo alienatio, § causa numero tertio, & dec. 103. versic. alienari. Tabi. verbo alienatio num. 4.* Aduerto quinto: non quamlibet necessitatem pauperum sufficientem esse ad bonorum Ecclesie alienationem, sed necessario debere esse extremam, vel saltem grauem valde, præcipue si inde diminuendus est diuinus cultus, vt optimè expendit Couarr. 2. *riar. cap. 16. n. 8. sine Mol. disp. 468. concl. 2.* arbitrio ergo Prælati relinquendum est.

Sed quid si in hanc necessitatem propria culpa detenerentur; eo quod bona propria ludis, & luxuriis infumplerint, & grauius ere alieno in carcerem detrusi sint, vel alias famem patiantur? Respondet optimè Couarr. relatis hinc inde opinionibus, cui consentit Valq. in *opus. de reddit. cap. 2. § 2. dub. 10. num. 37. & 38. Mol. disp. 468. conclus. 2. si in extrema, vel grauissima necessitate sint constituti, debet Ecclesia illis alienatione suorum bonorum prouidere; quia culpa antecedens, non impedit obligationem charitatis, quæ est de subueniendi proximo indigenti, præcipue cum præsumi potest illius culpa penitere: & facit *cap. pasc. 88. disp. 1. At si non directè à culpa, tamen ob illam constituti sint in extrema, vel grauissima necessitate, vt contingit, cum condemnati sunt ad tritremes, carcerem perpetuum, vel mortem: in tali casu non solum non tenetur Ecclesia, sed nec potest sua immobilia, aut pietiosa mobilia alienare. Quia ibi duæ necessitates concurrunt, altera proximi condemnati, altera reipublicæ scandalizata, & culpis condemnati læsæ, cui punitione delinquentis satisfieri debet. In hoc ergo concursu præstat reipublicæ satisfactionem permittere, potiusquam condemnato prouidere: sic Mol. Valquez, Couarr. *suprà*.**

7. Tertio præmittit consumptionem, seu transmutationem vnius rei in aliam absque alicuius domini directi, vel utilis translatione non videri prohibitam illis rebus, in quibus facta est prohibitio alienandi res Ecclesie: quia sine translatione domini directi, vel utilis in alterum nulla est alienatio. Hinc licet licitum esse beneficiario ex calice vetusto, Ecclesieque non necessario crucem necessariam fabricare, ex olivæ antiquo, & ferè inutili vineam facere, quia non est alienatio, sed optima bonorum Ecclesie administratio, sic Riccius *decis. 136. & colligitur ex Nauarr. lib. 3. consil. conf. 6. Rodriq. tom. 1. 99. regul. 9. 27. art. 4.* His præmissis.

Vt quæstioni fiat locus, videndum est quæ solemnitas à iure expostulata sit pro alienatione rerum Ecclesie. Nam ex illius cognitione constabit, quæ sint alienationes permissæ, quæ prohibita.

8. Et quidem pro alienatione rerum mobilium, quæ seruando seruari non possunt, nullam esse signatam à iure solemnitate constat ex textibus loquentibus de alienatione rerum Ecclesie, in quibus nulla de his sit prohibitio, sed potius concessio: *cap. Nulli de rebus Ecclesie non alienand. & elem. 1. eodem tit. & extraneæ ambitio. & authent. de non alienand. & aliis.* Quapropter ille, cui est rerum Ecclesie integra administratio commissa, potest hæc, si Ecclesie, piisque operibus utile fuerit visum, alienare: sic glossa *d. cap. Nulli verbo immobilium, & ibi Panormit. num. 8.* Item glossa *cap. tua de his que sunt à Prælato sine consensu cap. verbo tractatu.* & ibi Panormit. *n. 7. Valq. opus. de re lib. cap. 2. § 2. dub. 3 in princip. num. 44. Molin. tractat. 2. de iustit. disp. 468. conclus. 1. August. Barbosa de potest. episc. 3. part. alleg. 95. num. 37.* idem quod dictum est de iis rebus, quæ seruando seruari non possunt, intelligi debet de rebus modicis, & parum Ecclesie vtilibus, per textum in *cap. terrulus 12. quæst. 5.* quia harum alienatio pro nihilo reputatur, neque in illam considerat. Neque enim vult administratorem rerum Ecclesiasticarum ita rigide tractare: sic post alios antiquiores tradit Molin. *d. disp. 468. versic. licet prædictæ solemnitates.* Aloysius Riccius in *praxi fori Ecclesiastici, decis. 39. in prima edit. & resolutione 306. in 2. edition. Molard. de probat. conclus. 277. num. 12.* Quaranta in *summ. bullarum, verbo alienatio, num. 41.* Barbosa de potest. *Episc. cap. 3. part. allegat. 95. num. 50.* Bonac. *disp. 3. de contract. vbi de feudo. q. 3. p. 4. n. 7. vers. respondeo.* Ex quo inferunt Bonac. Mol. & alij plures posse Episcopum absque consensu capituli res Ecclesie modicas parumque vtilis alienare, non obstante iuramento emisso in eius consecratione de non alienand. rebus Ecclesie; quia iuramentum solum comprehendit alie-

nationes illicitas, neque extenditur ad casus iure permisos. Quæ autem dicuntur res exigui valoris, & parum Ecclesie vtilis prudentis arbitrio relinquendum est, iuxta tempus, & loci consuetudinem. Quaranta, Barbosa, Bonac. & Riccius *suprà*. Regulariter quæ valorem decem aureorum non excedit, exigua reputanda est. Praxis Neapolit. *cap. 60. num. 3. Bonac. loco citato.*

Quocirca de rebus solum immobilibus, & mobilibus preciosis, quæ seruando seruari possunt, statuuntur à iure aliquæ conditiones pro illarum alienatione, vt constat ex *cap. sine exceptione 12. quæst. 2. cap. tua de his que sunt à Prælato sine consensu capituli. c. Nulli. & toto tit. de Rebus Eccle. non alienand. element. 1. extraneæ. Ambitio. eodem tit.*

9. Primo requiritur tractatus, seu communis examinatio de utilitate, aut necessitate alienationis inter ipsos, ad quos res alienanda pertinet. Qui tractatus fit discutiendo rationes hinc inde propositas. Hæc enim diligentia faciendæ expresse habetur *elem. 1. de Rebus Eccle. non alienand. & cap. 1. & 2. eod. tit. in 6. cap. 1. & 2. de his que sunt à Prælato sine consensu capituli. c. sine exceptione. 12. q. 2.* Solum est dubium, an sufficiat semel ita consulti, & tractati, an potius bis, vel ter tractari debeat? Respondet cum communi sententia sufficere vnicui tractatum, quia in prædictis textibus solum in singulari fit mentio tractatus. Ergo sine fundamento multiplex expostularetur: sic relatis Glossæ, & Doctoribus probat Couarr. 2. *riar. cap. 17. num. 1. Azor. 2. part. iustit. moral. lib. 9. cap. 1. q. 4. Valq. opus. de reddit. cap. 2. § 2. dub. 12. n. 4. Bonac. disp. 3. de contract. feudi. q. 8. p. 4. n. 7. Mol. tract. 2. de iustit. disp. 468. vers. secundum dictum est, & alij.*

10. Secundo post tractatum, & discussionem si certam de conuenientia requiritur consensus collegij, hoc est Canonici, si res alienanda sit Ecclesie cathedralis, vel collegiæ, & religiosiorum, si sit contentus religiosorum, & clericorum beneficiariorum, si sit Ecclesia parochialis plures habens beneficiatos, vt bene tradit Mol. *disp. 468. conclus. 5.* Sylu. *6. verbo alienatio q. 4. Gama decis. 49. n. 2. Valq. n. 42.* At si beneficiatos non habeat, solus Rector de consensu Episcopi poterit alienare *cap. 1. de Rebus Ecclesie non alienand. in 6. & notatit Mol. disp. 468. conclus. 5.* Hic autem consensus expresse debet esse, vt laus colligitur ex *c. 1. de his que sunt à Prælato: vocatur enim talis consensus collaudatio, quæ approbationem, & expresse consensus denotat: & tradit Mol. versic. 3. Valq. Bonac. supra.* Debet tamen esse consensus à maiore parte capituli, & hic sufficiens tunc capitulum consentiente censetur. An vero hic consensus debeat præstari à Clericis in Capitulo congregati, vel sufficere, si singuli seorsim consensum præstent? Syluest. *verbo alienatio. quæst. 5. ad finem. Valq. dub. 1. 2. ad finem num. 42. Bonac. p. 4. n. 7.* censent sufficere singulariter esse præstitum. At credo probabilius contrarium cum Hostiens. & aliis apud Syluest. *suprà*. Quia singuli seorsim sumpti non faciunt collegium, neque capitulum, neque talis consensus singulorum est consensus collegij. At in prædicto textu requiritur collegij consensus. Dicitur namque in *cap. sine exceptione, & cum totius cleri tractatu, arque consensu, &c.* Item tractatus inter canonicos congregatos habendus est, vt de se constat. Ergo & consensus, cum eodem modo vterque expostuletur. Item textus in *cap. 1. & 3. de his que sunt à Prælato, de consensu capituli loquuntur.* Inquit enim textus in *cap. continebatur: si contentus sciretur, & non contradicente.* Item *cap. cum nos iam pridem, eodem tit. ibi reclamante capitulo, &c.* Adde tamen, & bene Panormit. *d. cap. irrita. de his que sunt à Prælato, num. 7. & Mol. disp. 468. vers. 3.* si capitulum ob bellum, vel aliam causam rigentem esset, debere Prælatum loco capituli alios Clericos subrogare, quibus cum tractet, & consulat de re Ecclesiastica alienanda, & quorum consensum expostulet, illoque præstito poterit alienare.

Sed quid si capitulum non consentiente Prælatu alienet? Respondet irritam esse alienationem ex *cap. irrita, cap. continebatur. De his que sunt à Prælato, sine consensu capituli* Excipimus eam capitulum postmodum ratam habuerit ex *d. cap. cum nos pridem. De his que sunt à Prælato, &c.* Et tunc reparanda est valida alienatio, non à tempore nua ratam eam capitulum habuit: quia tunc adfuit requisita ad alienationem: sic ex Panormit. *cap. irrita de his que sunt à Prælato, n. 5.* tradit Mol. *disp. 468. vers. 3. dictum est.* Aduerto tamen in nostra societate solum requiri tractatum cum consultoribus solum solito, non tamen eorum, neque collegij, aut illius immediati superioris consensus, sed solum expostulatum, & sufficit Generalis consensus, iuxta *privilegium Pij 7. editum anno 1566. & Gregor. 1111. anno 1575. & notatit Mol. d. disp. 468. conclus. 4.*

11. Tertio requiritur consensus superioris: habetur expresse text. *1. & 3. de his que sunt à Prælato cap. Nulli de rebus Ecclesie non alienand. c. sine exceptione. 12. q. 2. & alia.* Hic superior est Episcopus, seu Archiepiscopus in sua diocesi pro alienatione rerum Ecclesie sibi subiectæ. At pro alienatione monasterii exemptorum regulariter est Prælatu, cui præsubiiciuntur, vt Abbas in monasteriis monachorum, Provincialis in ordinibus mendicantium, & in nostra societate solus Generalis

Generalis, & cui ipse commiserit: sic Azor. 2. p. in *inst. moral.* lib. 9. cap. 1. q. 4. Bonac. *disp. 3. de contract. g. 8. p. 4. num. 7.* Valq. *de rebus cap. 2. §. 2. dub. 12. sine. Mol. tract. 2. disp. 468. vers. quarta conclusio.*

Nunquam tamen superior, v. g. Episcopus alienare bona Ecclesie inferioris potest absque illius Rectoris consensu: contat ex *cap. p. c. 12. q. 2. cap. si quis Episcopus. 10. q. 2. & cap. 1. De reb. Eccles. non alienand. lib. 6.* Quod ita verum habet, ut si Ecclesia inferior Rectori careat, & necessarium iudicet Praelatus bona illius alienare, debet constituitur Ecclesie illius defensor, qui partes Rectoris agat, & absque illius consensu nequit alienationem facere: decidit *c. 1. de rebus Eccles. non alienand. in 6.* & tradit Mol. *tract. 2. disp. 468. c. 1. §. Bonac. d. disp. 3. q. 8. p. 4. n. 7. circa finem.*

12. Quarto requiritur subscriptio Clericorum in casibus à iure expressis, qui tres tantum sunt, venditio, permutatio, & donatio *cap. 1. de his que sunt à Praelato sine consensu capituli: & tradit Azor. 2. p. lib. 9. c. 4. quest. 4. Bonac. disp. 3. de contract. fundi. q. 8. p. 4. n. 7. Mol. disp. 468. vers. 4.* Adhuc cum Armilla *verb. alienat. §. 6. Lellio lib. 2. cap. 2. d. 10. & Mol. & Bonac. locis citatis, subscriptioem necessario faciendam non esse manu propria Clericorum, aut Religiosorum, sed sufficere, si fiat manu Notarij: quia id habet consuetudo. Item in pluribus locis hanc subscriptioem non requiri; ac proinde consuetudini in hac parte standum esse.*

13. Quinto requiritur consensus Pontificis: ubi *extravagan. Ambrosia* fuerit recepta, quia sic ibi cauetur, Quapropter omnibus illis casibus; in quibus tractatur; & consensus Clericorum, & Praeli expulsi, qui sunt quocumque res aliqua immobilis, aut mobilis pretiosa alienanda est, vel hypothecanda, aut impignoranda, aut in feudum, emphyteusimque tradenda, praeter casus à iure expressos, debet consensus Pontificis exhiberi: sic Bonac. *supra. Barbosa alleg. 95. num. 66. & alij passim.* Hic tamen Apostolicus consensus nunquam concedi solet, nisi previa delegatione alicuius qui sine in dignitate constituit, quibusque committitur, ut si ipse de utilitate alienationis constituit, alienum nomine sedis Apostolicae praesent, sive quibus degenere Barbol. *supra. cum Riccio in praxi fore Ecclesiast. decis. 99. in 1. edit. & resol. 80. in 2.* Quod si queras; an huiusmodi consensus Apostolicus ex temporis diuturnitate praesumatur: Respondeo cum communi sententia praesumi, si lapsi sint triginta, vel quadraginta anni post alienationem; quia ex diuturnitate temporis omnia praesumuntur gesta legitime: nisi aliud manifeste constet ex instrumentis alienationis, aut aliis: sic pluribus sumat Praxis Neapolit. *cap. 88. Mascard. de probat. concl. 416. n. 1.* Barbola 3. p. de potest. Episcop. alleg. 95. n. 2. Bonacin. 7. 4. n. 7. circa finem, adversus alios oppositum sentientes.

Ex his inferitur alienationes factas, his conditionibus existentibus, permissas esse; illis vero deficientibus prohibitas.

14. Sed inquires, an supradictae conditiones servandae sint in legato relicto ea clausula apposta, ut quoties Ecclesia voluerit illud alienare, & in proprios usus convertere, possit non servata supradicta solemnitate? Negat Armilla *verb. alienatio num. 19.* Quaranta in *sum. bullarum. verbo alienatio. num. 31. & 32.* Riccio Praxis, *decis. 67.* Bonac. *disp. 3. de contract. g. 8. p. 4. num. 8.* Movenatur, quia illa conditio reiicienda est tanquam turpis, & habenda pro non apposta, si quidem est iuri contraria. Item relicto Ecclesiae incapaci retinendi sub conditione ut retineatur, non est obligata retinere, sed potest illud alienare.

Ergo similiter relicto sub conditione, ut possit alienare non servata solemnitate, debet illud retinere, si solemnitatem in alienatione non servat.

Ceterum mihi probabilis apparet, validam esse illam clausulam in legatorum proinde Ecclesiam alienare illud posse non servata solemnitate. Movenatur, quia tunc Ecclesia ex potestate accepta à testatore legatum alienat: testator autem poterat suam rem absque solemnitate alienare. Ergo transferens rem Ecclesiae, potuit eam ea potestate conferre. Secundo, testator potuit relinquere Ecclesiae hereditatem ea clausula apposta, ut post aliquot annos teneatur illam transferre in alicquem ex consanguineis, quem Ecclesia elegerit: sed ad hanc translationem nullus consensus Pontificus, nullusque tractatus requisitus est, argum. *leg. 1. c. 3. Cod. quando decreto opus non est. & tradit Quaranta verbo alienatio rerum Ecclesiae, num. 45. limitat. 16.* Vgolin. *de potest. Episcop. cap. 1. 4. §. 7. num. 5. in fine.* Barbola 3. p. de potest. Episcop. alleg. 95. num. 61. Ergo neque etiam requiritur in nostro casu, cum in eo etiam sit quoddam fideicommissum, & ex voluntate testatoris alienatio non procedit.

Neque obstant contrariae rationes. Ad primam nego reiiciendam esse illam conditionem; tanquam turpem & iuri contrariam, cum ius solum prohibeat alienare res Ecclesiae, quae illius sunt absolute; secus illas quae non sunt absolute, & perpetuo Ecclesiae, sed quamdiu Ecclesiae placuerit illas retinere. Ad secundam respondeo esse disparatem rationem. Qui enim legat Ecclesiae incapaci retinendi ea conditione, ut retineat, manifeste constat, obstat Ecclesiae dispositioni, ac proinde turpem esse illam conditionem, & reiiciendam. At qui legat, ea conditio-

ne, ut legatum alienet, quando voluerit, non opponitur dispositioni, & iuri Ecclesiae: haec enim Ecclesia impedita non est alienare sine solemnitate in omnibus casibus, sed solum in illis, in quibus res Ecclesiae sibi absolute relinquuntur, non in illis, in quibus pro limitato tempore conceduntur, ut sit in praesenti, si quidem conceditur legatum pro tempore, quo ipsa Ecclesia illud retinere voluerit.

15. Sed quid dicendum de legato relicto sub conditione, ut nunquam alienetur, potest ne servatis dictis conditionibus alienari? Negant aliqui, si Ecclesia habeat alia bona, quibus potest utilitati, pietati, & necessitati consulere, quia tunc servari potest talis conditio, neque est contraria iuri concedenti alienationem rerum Ecclesiasticarum in casu utilitatis, necessitatis, vel pietatis: & facit textus in *authent. de alienat. & emphyteusim. col. lat. 9. §. sanctissimus:* ubi inquit Imperator res Ecclesiae alienari posse pro captivis redimendis, nisi eo pacto donatae fuerint, ne alienari queant. Ne igitur haec constitutio aliis iuribus concedentibus alienationem causa pietatis, necessitatis, & utilitatis contraria sit, dicendum videtur prohibere alienationem, dum sunt alia bona, quibus satisfieri necessitati, vel utilitati, aut pietati potest, secus cum non sint. Et hic modus dicendi est satis probabilis.

At probabilis reputo alienari posse tale legatum, tamen si Ecclesia alia bona habeat, quae alienare possit: sic relatis Graffis, Hostiensis, Innocent. Panormitadi Sylvest. *verbo alienatio. q. 28. Azor. 2. part. in *inst. moral. cap. 2. quest. 9.** Ratio est: quia habere Ecclesiam bona alia, quae alienare possit, non impedit quominus illius legati alienatio ex causa pietatis, utilitatis, vel necessitatis, & servatis solemnitatibus iuris fiat. Sed quoties sit alienatio ex causa pietatis, utilitatis, vel necessitatis, & servatis iuris conditionibus, à iure permittitur. Ergo non potest testator contrariam conditionem apponere; quia non potest iuri derogare. Ergo si apposta est, reiicienda est ut turpis: & hinc solentur contrarium fundamentum. Ad textum in *authent. de alienat.* respondeo non posse legatum alienari pro captivis redimendis, si eo pacto donatum fuit, ut non alienetur, nisi captivi extremam, vel valde gravem patientiam necessitatem id eum operatur conditio, ut non pro quacunque necessitate alienari legatum possit.

16. Quod si inquires, an superiori qui praesentare debet consensum in huius legati alienatione, debeat conditio manifestari. Respondeo si impetranda est consensus per modum dispensationis, qualiter solet à Pontifice impetrari, necessario faciendam est mentio illius conditionis; quia Pontifex vel non concederet rescriptum, vel non eodem modo, si talis ei conditio manifestaretur: Sic Riccio *decis. 45.* Bonac. *disp. 3. de contract. g. 8. part. 4. num. 9.* At si consensus non per modum dispensationis, sed per modum approbationis causarum ad alienationem requisitarum praesentetur, non caret probabilitate mentionem illius conditionis omitti posse; quia illa conditio non immutat potestatem alienandi ex iusta causa, & servatis à iure conditionibus, magis quam si apposta non esset, ac proinde in hac parte habetur pro non adiecta.

§. III.

An in cessione iuris, & permutatione rerum Ecclesiasticarum sint supradictae conditiones servandae.

1. Duplex est ius acquisitum, & acquirendum.
2. Transactio, remissio, aut concordia de rebus ab Ecclesia possessis fieri non potest absque supradictis conditionibus.
3. In cessione legati relicti non est necessario servanda supradicta solemnitas.
4. Caducitatem, emphyteusimae potest Praelatus remittere.
5. Permutatio, alienatio est.
6. Cum alia Ecclesia an fieri possit, negant plures.
7. Probabilis est posse spectato iuris rigore, secus ex consuetudine.

1. Duplex ius considerari potest. Primum acquirendum. Secundum acquisitum. In cessione iuris acquirendi nulla est necessaria solemnitas, quia non est alienatio. Secus in cessione iuris acquisiti: sic omnes Doctores.

2. Hinc fit transactio, remissionem, aut concordiam alicquam de rebus ab Ecclesia possessis fieri non posse absque debita solemnitate: quia tunc ius acquisitum alienas: secus vero si fiat de rebus, in quarum possessione Ecclesia non existit: quia tunc non alienas, quod habet Ecclesia, sed quod speras sub dubio habere remittis pro alicuius rei certae acquisitione: sic Rebuff. in *compend. alienat. num. 21.* Quaranta *sum. bullar. verbo alienatio. n. 20. & 43. limit. 12.* Barbola 3. p. de potest. Episcop. alleg. 95. n. 63. Bonac. *disp. 3. g. 8. p. 4. n. 20.*

3. Secundo fit in cessione legati relicti non esse necessario servandam solemnitatem iuris, quia, ut supra diximus, ex probabiliori sententia, illa cessio non est alienatio, quia non est iuris quæsitus, sed acquirendi.